

ANY XV

LA
PUBLICACIÓ

Núm. 703

SETMANAL

FULLES DOMINICALS

DXL

Stefan Zweig, si no tingués altre mèrit, ningú no podria negar li la traça en la resurrecció d'un art que sigué un prurit en els temps passats. Les biografies anecdòtiques de les grans figures de tots temps, constitueixen la veritable història de la humanitat, puix que els caràcters dibuixats en el perfil subtilíssim d'una anècdota expliquen millor que els estudis purament històrics, la trama dels esdeveniments i les virades en rodó que un fred control no pot copsar.

Zweig és mestre en aquesta art, però potser la seva obra adoleix d'una mica de menyspreu per la història puix no ha d'oblidar se que, malgrat la monotonia de la controlació documental, hi ha en el fons dels arxius el deix indeleble dels caràcters i de les espiritualitats. L'anècdota té un encant especial, del qual hom ha de desconfiar. És massa atractiva i cal no deixar-se agafar en la xarxa de la seva esplendor, puix no és un esclat determinat el que constitueix un caràcter, sinó la continuació de les mostres de la seva existència. Si Lluís XVI, segons diu l'anècdota, controvertí l'ordre donada als pagesos que no seguessin per no esgarriar la caça del rei, pronunciant la frase «que més valia que el rei es quedés sense caça, que els pagesos sense collita», en mantes ocasions la seva passivitat exasperà el poble.

Milions d'anècdotes, verídiques o atribuïdes, poblen la història de la humanitat; totes tenen el do d'ésser filles de la musa popular, encara que aquesta s'estaigi a voltes en es casals dels reis o dels prínceps; però cal remarcar aquelles que, eixides de la naïvetat, tenen aquell fons imponderable que sembla consubstancial amb la naturalesa. Vegi la mostra: A un botxí li manaren penjar un criminal. Camí del cadafalc, deia el botxí al reu:

—Mira, noi, francament, jo he tallat caps amb la destreta i amb tallant però penjar no ho he fet mai; així, que no el garanteixo una execució ràpida i pulcre.

—No us hi preocupeu — respongué el condemnat — tampoc a mí no m'han penjat mai. Cal solament que cada ú d'ambdós hi posem la millor bona intenció, i molt serà que no en sortim airosos...

Aquesta anècdota es troba en els arxius de Subissa, catalogada junt amb mil d'altres, en el *dossier* d'un botxí que ho sigué a desgrat seu i que per poc li costa la pell l'intent de renunciar al càrrec.

L'ALTRE

La venda de «La Gralla»

Llocs on des d'avui es ven LA GRALLA:

Francesc Gurguí : Carrer de Clavé.

Lluís Gimeno : Carrer de Clavé.

Josep Mulet : Plaça de Maluquer, 26.

Petita defensa del pensament integral

I

Responsabilitat de tota cultura

A Josep Porunella

En aquest mig començar de tantes de coses que hi ha a la nostra terra i d'altres, encara, per encetar, no hem de perdre per mai dels mais la noció de la responsabilitat, responsabilitat doble: adés amb nosaltres mateixos, adés amb altri, i això últim ja per influència poca o molta que nosaltres exercim en la societat.

Cal tenir, lector, una noció ben clara de tota cultura. No s'hi val, per via d'exemplari, de combregar en tal o tal altre ideari, haver-lo admès de germà, haver-lo fet nostre i no saber els fitons contraris a aquest pensar i que en la nostra mollesa o turpitud no som servits de veure, però que tanmateix cal veure per tal de llevar-nos l'orbetat i no fer-nos lluscos d'esperit. En un mot, cal molta de cura abans que un hom no s'adhereix a un pensament i en fa una vida pròpia i sang pròpia; cal veure, sobretot, aquell pensar oposat al que volenterament ens adherim tot i tenint en compte que hi ha raons faedores de banda i banda per a idees que s'oposen elles amb elles. Per exemple: un jove comunista tindrà les raons, els seus motius, per tal d'ésser comunista i haurà llegit una important quantitat de llibres favorables al seu pensar o que l'han emmenat a aquell pensar; però aquell jove o aquell home o aquell obrer, o sigui qui sigui, no tindrà un sentit responsable de la cultura, de la d'ell i de la que pot influir en altri, si no sap i principalment no llegeix aquelles crítiques agudes — psicològiques, lògiques, morals i econòmiques — que un hom ha fet al comunisme, aquelles crítiques agudes que han fet a aquest sistema social — i dic ara els noms aital com en vénen al cap de la ploma i tres solament — un alemany com Cathrein, un americà com Grote i un belga com Valeri Fallen.

I això, tanmateix, i que per via d'exemple hem dit dels principis comunistes, podem advenir-ho d'altres matèries: política, art, religió, pensament, etc, etc. Car aquesta és l'única responsabilitat de la cultura i que, sense ella, no s'hi val a fer l'espavilat, l'home gran, anar tirant i important doctrina, si no s'ha tingut cura de l'utilatge enemic que — no en dubtem pas! — hi ha en contra d'aital sistema — més reexit del que un hom es pugui pensar — i àdhuc de vegades, més convincent.

Heusaquí en les coses que dessús deia que comencem o anem a encetar, la norma o el fitó a no perdre mai dels mais de vista: un sentit responsable de la cultura, un afany dreturer ben marcat a informar-se un hom d'un i altre cantó abans no s'adhereix a tal pensament que, si influirà damunt nostre, podem fer que influeixi a redós dels nostres consemblants. I si tant convé — i es pot! — partir les aigües.

J. MIQUEL I MACAYA

(acabarà)